

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการในภาคเหนือ 17 จังหวัด จำนวน 7,331 คน โดยแบ่งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งโรงเรียนออกเป็น 5 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กสุด ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่สุด แต่เนื่องจาก

สถาของโรงเรียนขนาดเล็กและเล็กที่สุด และขนาดใหญ่และใหญ่ที่สุด ไม่แตกต่างกันมากนัก ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้แบ่งเป็น 3 ขนาด ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 200 คน ลงมา

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 201-400 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คนขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคเหนือ เพื่อให้การสุ่มตัวอย่างได้ตัวแทนของประชากรที่ดีที่สุด ผู้วิจัยใช้สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคเหนือ 17 จังหวัด มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,331 คน

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้สูตรของ Krejcie และ Morgan² ได้จำนวน 364 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างจังหวัดในภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ในอัตราร้อยละ 50 โดยวิธีสุ่มแบบง่ายได้ 9 จังหวัด

ขั้นที่ 4 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

¹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, "เอกสารเกณฑ์การจัดงบประมาณประจำปี," 2526. (อัครสวเนา) : 1.

²Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities" Educational and Psychological Measurement 30 (Autumm 1970) : 608.

ตารางที่ 1 จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามขนาดของ
โรงเรียนในจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ที่	จังหวัด	จำนวนผู้บริหารโรงเรียน				จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	จังหวัดเชียงใหม่	930	20	8	958	73	1	1	75
2	จังหวัดลำปาง	538	12	7	557	42	1	1	44
3	จังหวัดพิษณุโลก	404	48	9	461	31	4	1	36
4	จังหวัดสุโขทัย	309	45	7	361	24	3	1	28
5	จังหวัดตาก	187	20	7	214	15	1	1	17
6	จังหวัดกำแพงเพชร	343	58	7	408	27	4	1	32
7	จังหวัดนครสวรรค์	648	31	10	689	51	2	1	54
8	จังหวัดพิจิตร	360	34	7	401	28	2	1	31
9	จังหวัดเพชรบูรณ์	525	63	11	599	41	5	1	47
	รวม	4,244	331	73	4,648	332	23	9	364

ขั้นที่ 5 สุ่มโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดตามจำนวนที่ระบุไว้
ในแต่ละจังหวัด โดยวิธีสุ่มแบบง่าย แล้วใช้ผู้บริหารของทุกโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. แบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร
รายงานการประชุมคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 จังหวัด

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการ ประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 จากคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัด ตำรา เอกสาร ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ วารสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อ การบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ลักษณะของข้อ คำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 37 ข้อ แต่ละข้อมีคำถามปลายเปิด สำหรับ ผู้ตอบใช้แสดงเหตุผลและความคิดเห็น

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานการประถมศึกษา ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 17 ข้อ กำหนดระดับของปัญหาเป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนนเป็น 3, 2, 1, 0 ดังนี้

มีปัญหามาก	ให้คะแนนเป็น	3
มีปัญหาปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	2
มีปัญหาเล็กน้อย	ให้คะแนนเป็น	1
ไม่มีปัญหา	ให้คะแนนเป็น	0

การสร้างแบบสอบถามและแบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารนั้น เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ได้นำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข และเสนอแนะ แล้วจึงนำมาปรับปรุง จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 ชุด ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร¹

¹ วิเชียร เกตุสิงห์, สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (กองวิจัยการศึกษา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522), หน้า 178.

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_{error}}{MS_{ind}}$$

ได้ค่าความเชื่อมั่น .93 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นสูง
สำหรับรายนามผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 คน ได้แก่

1. นายรุ่ง แก้วแดง ตำแหน่งรอง เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. นายกมล ภูประเสริฐ ตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. นายชัยณรงค์ สุวรรณสาร ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายพัฒนานโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4. นายชอุบวิจิตร กิรติกร ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. นายสุธรรม ปิ่นประเสริฐ ตำแหน่งเลขานุการกรม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
6. นายถวัลย์ ทองมี ตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ติดต่อขอ เอกสารรายงานการประชุมของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จำนวนทั้งสิ้น 210 ชุด เป็นรายงานการประชุมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2527 .
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์พร้อมด้วยซองที่เจ้าหน้าที่ซอง เรียบร้อยแล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ภายในกำหนดเวลา 20 วัน หลังจากนั้นเมื่อยังไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากรายใด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้อีก 1 ชุด เพื่อเป็นการติดตามอีกครั้งหนึ่ง

ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาส่งแบบสอบถามคืน มีผู้ส่งแบบสอบถามคืน
จำนวน 291 ฉบับ ผู้วิจัยจึงได้ส่งไปรษณียบัตรเตือนไป ครึ่งสุดท้ายได้รับแบบสอบถามคืนมา
328 ฉบับ จากจำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 364 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.11 ปรากฏรายละเอียด
ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

ที่	จังหวัด	ส่งไป				ได้รับคืน				ร้อยละ			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1	เชียงใหม่	73	1	1	75	70	1	1	72	95.89	100.00	100.00	96.00
2	ลำปาง	42	1	1	44	34	1	1	36	80.95	100.00	100.00	89.82
3	พิษณุโลก	31	4	1	36	26	4	1	31	83.87	100.00	100.00	86.11
4	สุโขทัย	24	3	1	28	18	3	1	22	75.00	100.00	100.00	78.57
5	ตาก	15	1	1	17	14	1	1	16	93.33	100.00	100.00	94.12
6	กำแพงเพชร	27	4	1	32	26	4	1	31	96.29	100.00	100.00	96.88
7	นครสวรรค์	51	2	1	54	41	2	1	44	80.39	100.00	100.00	81.48
8	พิจิตร	28	2	1	31	27	2	1	30	96.43	100.00	100.00	96.77
9	เพชรบูรณ์	41	5	1	47	40	5	1	46	97.56	100.00	100.00	97.87
	รวม	332	23	9	364	296	23	9	328	89.16	100.00	100.00	90.11

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาหาค่าความถี่ คำร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกเป็นแต่ละคน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีหาคำร้อยละ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ใช้วิธีคำนวณคำร้อยละ และทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นโดยใช้ไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งใช้ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนคำถามแบบปลายเปิดซึ่งอยู่ตอนท้ายของคำถามแต่ละข้อ จะใช้วิธีหาค่าความถี่

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ใช้วิธีคำนวณหาค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ แล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาระหว่างกลุ่มซึ่งแบ่งตามขนาดของโรงเรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้า F ที่ได้จากการวิเคราะห์ ANOVA มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามวิธีของ เชฟเฟ

สถิติที่ใช้

1. คำร้อยละ =
$$\frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$
2. ค่ามัชฌิม เลขคณิต ($\bar{X}$) ใช้สูตร¹
$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

¹ ประคอง วรรณสุด, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวิจัยการศึกษา, 2524), หน้า 73.

เมื่อ $\bar{x}$	ค่ามัธยฐาน เลขคณิต
$\sum fx$	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

โดยกำหนดค่าคะแนนตามระดับของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน เฉลี่ยตั้งแต่	2.51 - 3.00	ถือว่า	มีปัญหามาก
คะแนน เฉลี่ยตั้งแต่	1.51 - 2.50	ถือว่า	มีปัญหามากกลาง
คะแนน เฉลี่ยตั้งแต่	0.51 - 1.50	ถือว่า	มีปัญหาน้อย
คะแนน เฉลี่ยตั้งแต่	0.00 - 0.50	ถือว่า	ไม่มีปัญหา

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้เพื่อพิจารณาการกระจายความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ใช้สูตร¹

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D.	= ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
f	= จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อความ
N	= จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
x	= คะแนนที่กำหนดตามสเกล

4. ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษา ใช้สูตร²

$$F = \frac{(M_1 - M_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right) (k - 1)}$$

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 199.

เมื่อ	F	=	สัดส่วนของความแปรปรวน
	M_1	=	มัธยัม เลขคณิตของกลุ่มที่ 1
	M_2	=	มัธยัม เลขคณิตของกลุ่มที่ 2
	MS_w	=	ความแปรปรวนภายใน
	n_1	=	จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1
	n_2	=	จำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2
	k	=	จำนวนกลุ่ม

๕. ค่าโค-สแควร์ (χ^2) ใช้สูตร¹

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ	χ^2	=	ค่าโค-สแควร์
	f_o	=	ความถี่จริง
	f_e	=	ความถี่ที่คาดหวัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘.